Eretz Hemdah-Gazit
Rabbinical Courts

ארץ חמדה-גזית
רשת בתי דין לממונות

ב״ה, כ״ז בשבט התשע״ג

7 בפברואר 2013

תיק 72033

<u>פסק דין</u>

בעניין שבין

עמותה רשומה - התובעת

לבין

ישיבת הסדר - הנתבעת

א. רקע

התובעת הינה עמותה רשומה, שעוסקת מזה שנים בהפצה של ציוד לחימה, אימון והדרכה של כיתות כוננות בישובי יש״ע.

הנתבעת היא ישיבת הסדר, המפעילה כיתת כוננות.

אין חולק כי במהלך שנת 2004 התובעת העבירה לנתבעת ציוד לחימה.

כיום, תובעת התובעת מן הנתבעת, לשלם לה עבור ציוד שלטענתה של התובעת הושאל לנתבעת, אמור להיות ברשותה, והתברר שהוא אינו ברשותה. סך התביעה עבור ציוד זה, עומד על 67,524 ₪ (כך פי כתב התביעה המתוקן).

לטענת הנתבעת, יש בידה ציוד שניתן לה על ידי התובעת. לטענתה – מה שיש ברשותה ניתן לה במתנה, או במתנה על תנאי, אך לא בהשאלה. כמו כן, רק מה שברשותה ניתן לה, ולא ניתן לה ציוד בהיקף הנטען על ידי התובעת.

בדרך של פשרה, היא נכונה להחזיר לתובעת את הציוד שניתן על ידה.

לאחר הדיון התקיים סיור של הצדדים בחדר הציוד של הנתבעת, והתברר כמה ומה מציוד שניתן על ידי התובעת, נמצא ברשות הנתבעת.

נציין שהתביעה הוגשה בתחילה גם כנגד אדם נוסף, מר ג׳. בתחילה הגיש מר ג׳ כתב הגנה, אך למעשה הוא לא חתם על הסכם הבוררות, ולא הגיע לדיון. על כן ההליך כנגדו לא מתנהל בבית דין זה, ופסק הדין אינו מתייחס אליו.

משרד ראשי: רח׳ ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 Main Office: 2 Brurya St. P.O.B 8178 Jerusalem 91080
טל׳ 02-5371485 פקס 02-5379626 Fax www.eretzhemdah.org beitdin@eretzhemdah.org ע״ר מס׳ 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

Eretz Hemdah-Gazit
Rabbinical Courts
ארץ חמדה-גזית
רשת בתי דין לממונות

ב. טענות התובעת

לטענת התובעת, היא נתנה לנתבעת בהשאלה, ציוד כפי המפורט במכתב שנשלח על ידי הנתבעת לתובעת ביום 16/5 שנת 2004. פירוט הציוד המבוקש הוא:

אפודים קרביים ממוגנים ללוחמים X 22
קסדות וכיסוי קסדות X 22
רצועות לנשקים X 22
תפס צולבת למחסניות X 22
אמצעים לראיות לילה: 2 עכברים
2 אקילות
4 צייני ליזר
פנסים טקטים X 4
כוונות יום X 4 (טריג'קון או אלביטון או מפרוליט)
ציוד רפואי לעזרה ראשונה
תאורה ידנית X 10
סטיקלייטים X 30

התובעת טוענת כי אין ספק שכל הציוד נמסר לנתבעת.

כמו כן, לטענתה הציוד הושאל ולא ניתן במתנה. על כן, זכותה לתבוע את השבתו.

למעשה, התובעת אינה דורשת את השבתו של הציוד שקיים אצל הנתבעת, שכן ברור לתובעת שהציוד משמש את הנתבעת לצרכי בטחון. אלא, היא דורשת את שווי הציוד שאינו ברשות הנתבעת, למרות שאמור היה להיות ברשותה. שכן, היא רוצה שהציוד שהושקעו בו משאבים ישמש לצרכי בטחון. כיוון שפשעה הנתבעת בשמירה על ציוד זה, חובה עליה לשלמו לתובעת, משאילת הציוד.

עוד טוענת התובעת, שמר ג' לקח מן הנתבעת 3 אפודים ללא לוחות מגן, ועשה בהם שימוש לצורך השבת חובה אחרת של מר ג' כלפי הנתבעת.

שווי הציוד שאינו נמצא ברשות הנתבעת, פורט על ידי התובעת, במסמך מיום 2/5/2012:

Main Office: 2 Brurya St. P.O.B 8178 Jerusalem 91080 משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים
טל' 02-5371485 Tel פקס 02-5379626 Fax www.eretzhemdah.org beitdin@eretzhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

14 אפודים x 600.00 ש"ח	8,400.00 ₪
44 קוולר [22 אפודים x 2] x 148.00 ₪	6,512.00 ₪
34 פלטות מיגון קלות x 888.00 ₪	30,192.00 ₪
12 קסדות x 875.00 ₪	10,500.00 ₪
10 כיסויי קסדות x 90.00 ₪	900.00 ₪
6 רצועות נשק x 70.00 ₪	420.00 ש"ח
8 פנסים x 650.00 ₪	5,20.00 ₪
1 משקפת	770.00 ₪
2 כוונות השלכה x 2,100.00 ₪	4,200.00 ₪
15 כובעי זיהוי x 32.00 ₪	480.00 ₪
סה"כ	67,524.00 ₪

על כן, התביעה עומדת על סכום של 67,524 ₪.

ג. ראיות התובעת

התובעת הביאה כאסמכתה להיקף הציוד שניתן לנתבעת, את מכתבי הבקשה שנשלחו אל התובעת מן הנתבעת. מסמך אחד מיום 11/12/2002, והשני מיום 16/5/2004.

רשימת הציוד שבמסמך השני, פורטה לעיל. במסמך הראשון, הבקשה היא לכמות קטנה במעט של ציוד (לכ-18 לוחמים בניגוד לבקשה האחרונה שהיא לכ-22 לוחמים).

מסמכים נוספים הם תעודת הערכה ומכתבי תודה שנשלח לנציג התובעת הנושאים את התאריכים 11/6/2006 ו 5/7/2007.

מסמך נוסף, נושא את התאריך 30/5/2004, וכותרתו היא 'גמ"ח ציוד בטחוני – ישובים'. במסמך זה רשימת ציוד שניתנה על ידי התובעת, חתום על קבלת הציוד מר ג', שהיה מפקד כיתת הכוננות של נתבעת באותה עת. הרשימה כוללת ציוד חלקי ביותר, כפי שנפרט להלן.

במסמך זה, יש קבלת שמירה מפורשת, והתחייבות להחזרת הציוד בכל עת שיידרש.

מכאן, לטענת התובעת, מוכח שהציוד ניתן בהשאלה בלבד. כמו כן, נמסרה עדות בכתב של מר ש', המשמש מאמן לחימה. הוא העיד שבכל האימונים שערך עם נציג התובעת, האחרון הבהיר למתאמנים שהציוד הוא של התובעת, ורק משמש אותם בהשאלה.

Main Office: 2 Brurya St. P.O.B 8178 Jerusalem 91080 משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים
טל' 02-5371485 Tel פקס 02-5379626 Fax www.eretzhemdah.org beitdin@eretzhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

ד. טענות הנתבעת

טענות ההגנה של הנתבעת, מתייחסות לשתי סוגיות. האחת היא המסגרת בה ניתן הציוד, והשניה מתייחסת לכמות הציוד שניתן. נציגי הישיבה, הסבירו שהם לא היו אלו שבאופן אישי נטלו את הציוד מן התובעת, אלא אחראי הביטחון, שלא הגיע לבית הדין, ולא נתן תשובות ספציפיות לשאלות שעלו. עם זאת, לטענתה עשתה הנתבעת כל שביכולתה לברר מידע אמין לגבי ההתנהלות עם התובעת.

בתחילה טענה הנתבעת, כי אין לה מידע על כך שהציוד ניתן בהשאלה, ועל כן מן הסתם ניתן הציוד במתנה גמורה. לאחר מכן, טענה הנתבעת כי הציוד ניתן במתנה על תנאי. התנאי הוא שהציוד ישמש למטרות בטחון, שאם לא כן, תעביר העמותה את הציוד למקום אחר בו הוא נדרש.

לאחר שהוגש המסמך מיום 30/5/2004 עליו חתום מר ג', הסבירה הישיבה, שלא ניתן ללמוד מכך שכל הציוד הושאל, ושהיה על נציגי הישיבה לדעת זאת.

כמות הציוד המפורט באותו מסמך, הוא קטן וחלקי מאוד. גם הנתבעת מודה שקיבלה ציוד נוסף.

ולגופו של עניין, להיפך, מן ההתנהלות הלא מסודרת של התובעת, ניתן היה להסיק שאין ציפייה למעקב מדוקדק אחר כל פרט. העברת הציוד לישיבה התבססה על אמון בין הצדדים, ואמון בכך שהנתבעת מנצלת את הציוד לצרכי בטחון כראוי.

בנוסף לאמור, ציינה הנתבעת שגם אם ניתן הציוד בהשאלה, אין לחייבה עבור פחת בציוד של בלאי טבעי.

לגבי כמות הציוד, טענה הנתבעת, שאין כל ראיה על היקף הציוד שניתן לה, ולא כל מה שמבקשים מקבלים. הישיבה טענה שבוודאי לא קיבלה ציוד בכמות המתוארת. היא תמכה את טענתה בכך שכלל לא שמשו בכיתת הכוננות 22 לוחמים, אלא כ-15. עניין זה נסמך על מסמך שהוגש, בו 3 רשימות של הלוחמים. מספר הלוחמים הוא בין 15 ל-18. לטענת הישיבה היו רק 15 חברי כיתה, ואחרים שמשו כמחליפים.

עוד טענה הנתבעת, שיש לתמוך את הטענה שלא קיבלה את כל הציוד שביקשה, מן העובדה שיש ברשותה ציוד שקיבלה ממקורות אחרים וציוד שרכשה בכוחות עצמה. אילו הייתה מקבלת את כל הציוד המבוקש, לא הייתה צריכה לפנות לגורמים נוספים ולהוציא כספים באופן עצמאי. מכאן עולה, שלא קיבלה את כל אשר ביקשה.

הנתבעת פרטה את כמות הציוד שהתקבל מן התובעת ושנמצא ברשותה:

- 6 אפודים.
- בתוך כל האפודים מצויים פלטות מיגון כפולות (קדמית ואחורית).

Main Office: 2 Brurya St. P.O.B 8178 Jerusalem 91080 משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים
טל' 02-5371485 Tel פקס 02-5379626 Fax www.eretzhemdah.org beitdin@eretzhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

- 4 קסדות.
- 12 כיסויי קסדות.
- 17 רצועות נשק.
- 8 כובעי זיהוי.

מן ההיבט ההלכתי טענה הנתבעת, כי דינו של התובע כדין טוען טענת שמא, ולא כטוען טענת ברי, ואין משביעין על טענת שמא. נמצא שדומה הדבר לתובע בשמא, והנתבע משיב בשמא, שאינו חייב אפילו לצאת ידי שמיים. וכמו כן, אין משביעין על טענת שמא, ואין לנתבעת דין מודה במקצת.

ה. נושאי הדיון

הדיון יתייחס לכמה שאלות:

1. האם ניתן הציוד בהשאלה, במתנה, או במתנה על תנאי.
2. מה כמות הציוד שניתנה.
3. האם לטענת התובעת דין טענת ברי, או דין טענת שמא, וההשלכות.
4. האם יש מקום לחייב מכח הפשרה.

ו. האם ניתן הציוד בהשאלה, במתנה, או במתנה על תנאי

התובעת טענה שהציוד ניתן בהשאלה בלבד, ואילו לטענת הנתבעת, הוא ניתן במתנה, או במתנה על תנאי (אפשרות לקיחה לצרכי בטחון אחרים).

טענת הנתבעת התבססה על סברא, ועל כך שכל עוד לא נאמר במפורש שזו השאלה בלבד, חזקתה שמדובר במתנה. כמו כן, לטענתה, יש להסיק כך מדברי התובעת, שזו מתנה אלא שיש תנאי בדבר.

למעשה, המסמך שנחתם על ידי מר ג', מוכיח שלפחות בשלב מסוים, נאמר לחתום על המסמך שיש לתובעת זכות לקחת את הציוד בכל עת שתרצה, וכך מפורשים הדברים באותו מסמך: "**הנני מתחייב להחזיר את הציוד להנהלת משמרת יש"ע עם דרישתה הראשונה**".

אלא, שטוענת הנתבעת, מסמך זה מתייחס לכמות קטנה בלבד של ציוד. לאור העובדה שהציוד ניתן לה בכמה הזדמנויות נפרדות, זכותה היה להבין מן העובדה שאין רישום, שאין קפידה על הדבר, והציוד ניתן בתורת מתנה (על תנאי).

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 Main Office: 2 Brurya St. P.O.B 8178 Jerusalem 91080
טל' 02-5371485 פקס 02-5379626 Fax www.eretzhemdah.org beitdin@eretzhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

בהנחה שהתחייבותו של מר ג' מחייבת את הישיבה באופן מלא, קשה היה לקבל טענה זו, בעיקר ביחס לציוד שהתקבל לאחר 30/5/2004 (תאריך החתימה על המסמך).

לאור הכרעתנו בסוגיה הבאה, אנו לא רואים מקום להאריך בעניין המעמד המדויק של החפצים שברשות הנתבעת, וגם לא מכריעים בסוגיה זו באופן חד משמעי.

ז. כמות הציוד שניתן לנתבעת.

לא הוכח מה כמות הציוד שניתן לנתבעת על ידי התובעת.

המסמך היחיד שמהווה הוכחה הוא המסמך האמור מיום 30/5/2004. הציוד המפורט הוא:

- 21 רצועות לנשק
- 12 כובעי כיתת כוננות
- 10 כיסויי קסדות (אמריקאיות).
- 5 ח.ע.
- 2 אפודי כיתת כוננות (ללא פלטות)

מדובר ציוד בכמות הקטנה באופן משמעותי ביותר מן הכמות הנתבעת על ידי התובעת, וקטנה כמעט בכל הפריטים מן הציוד בו מודה הנתבעת.

בשני מרכיבים שנתבעים על ידי התובעת, יש במסמך חתום זה יותר פריטים מן הציוד שעל פי הנתבעת נמצא כעת ברשותה. על פי המסמך סופקו 21 רצועות לנשק, ואילו ברשות הנתבעת כיום רק 17 רצועות. על פי המסמך סופקו 12 כובעי כיתת כוננות, וברשות הנתבעת 8 כובעי זיהוי. סה"כ פער של 4 רצועות ו4 כובעי כיתת כוננות.

כמו כן, הנתבעת לא הצהירה על כך שהיא מחזיקה ח.ע., אך בעניין זה לא תבעה התובעת דבר.

בכל אופן, אין כל רישום אחר, ורק על ציוד זה יש ראיה. נבהיר גם, שאנו לא רואים במכתב התודה, כל הוכחה שניתן כל אשר נתבקש.

זאת ועוד, נציין גם שבכתב ההגנה שהוגש על ידי מר ג', הוא טען שהמכתבים יצאו לבקשת התובעת, על מנת להציגם בפני תורמים פוטנציאלים, ואינם מבטאים את צרכי הנתבעת באופן מדויק.

לא מצאנו גם ביסוס משמעותי אחר לטענת התובעת על כמות הציוד שניתנו לנתבעת. להיפך, רשימות חברי כיתת הכוננות, תומכות בטענה שבכיתת הכוננות היו פחות מ22 לוחמים, ועל כן אין סיבה להניח שנתקבלו על ידי הנתבעת 22 ערכות לוחם.

Main Office: 2 Brurya St. P.O.B 8178 Jerusalem 91080 משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים
טל' 02-5371485 Tel פקס 02-5379626 Fax www.eretzhemdah.org beitdin@eretzhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

העובדה שברשות הנתבעת גם ציוד ממקורות אחרים, תומכת גם היא בטענה שלא התקבל ציוד מלא לפי הבקשה שהוגשה. שכן, אילו היו ברשותה 22 ערכות לוחם – לא הייתה צריכה לבקש אפודים נוספים.

ח. האם דין טענת התובע כטענת ברי

לטענת נציג התובעת, ברור לו שהנתבעת קיבלה את כל אשר ביקשה.

אם דינו של התובע כדין טוען טענת בריא, היה מקום לטעון שהישיבה מחויבת שבועת התורה של מודה במקצת. ואומנם, דווקא במה שהנתבעת מודה בו אין התובעת תובעת (כיוון שאין דרישה להשבת הציוד הקיים המשמש את הנתבעת), אך יש ראיה על מעט יותר רצועות וכובעי זיהוי ממה שיש ברשות הישיבה. ולכאורה, כיוון שיש לחייב את הנתבעת להשיב את אותן 4 רצועות או את שוויין וכן 4 כובעי זיהוי, יש מקום לדון אותה כדין מודה במקצת שחייב שבועה (מדין רבי חייא קמייתא, ראו שו"ע חו"מ עה, ה; אומנם, נראה שיש לדון האם אכן יש כאן שבועה מדרבי חייא קמייתא, שכן יתכן שהוחזרו או שנאבדו באופן בו השואל פטור, ונמצא שהחיוב אינו מכח ודאי – ראו בשו"ע שם בנו"כ). ויותר מכך, לכאורה יש לדונה כדין חמישים ידענא, וחמישים לא ידענא שמתוך שאינו יכול להישבע משלם.

אולם, למעשה, אין לטענת התובע מעמד של טענת ברי. נציג התובעת לא אמר בבית הדין – אני זוכר באופן ספציפי את הכמויות שהעברתי, אלא הוא רק יצא מנקודת הנחה, שהנתבעת קיבלה את כל הציוד שביקשה. גם לא מסתבר הדבר שיזכור מה בדיוק נתן לכל גוף. כפי שנוכחנו לדעת, התובעת היא גוף רב פעלים, אשר משאילה (כיום, עם רישום והחתמה) ציוד בלמעלה מ150 מקומות(!). וכי יכול לזכור אדם מה העביר למקום פלוני לפני כ-8 שנים? במיוחד כאשר ברור שהציוד לא ניתן באירוע אחד (שכן יש החתמה אחת על ציוד, והיא חלקית ביותר, כאמור).

נציין בעניין זה את דברי הרא"ש אשר נשאל האם יכול אדם להסתמך על דבר שרשום בפנקסו, ולהישבע על כך בוודאות. הרא"ש השיב (שו"ת הרא"ש כלל קג, ב):

> יראה שאדם **שכותב בפנקסו כל דבריו בדקדוק**, כדי שיהא זכור מהם, **כי אי אפשר לאדם לזכור כל עסקיו על פה**, ויוכל לישבע על זה

הרא"ש קובע, שאם אדם כותב בפנקסו כל דבר בדקדוק, הרי יוכל להישבע על כך. הדגישו, שזה דווקא בכגון זו שהוא מדקדק בדבר לכותבו בסמוך לאירוע, אך בכל מצב אחר, אינו יכול להישבע על הדבר. ובכל אופן, הרא"ש מציין את העובדה שאדם אינו יכול לזכור כל עסקיו בעל פה! בנדון דידן, לפחות באותה תקופה, ברור שלא התנהלו רישומים מסודרים על השאלת הציוד.

גם אם יחזור התובע ויטען בבית הדין שהוא כן זוכר את הדברים, אין לקבל זאת, לאחר שבדבריו הראשונים התרשם בית הדין שלא מדובר על טענת ברי.

Main Office: 2 Brurya St. P.O.B 8178 Jerusalem 91080 משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים
טל' 02-5371485 Tel פקס 02-5379626 Fax www.eretzhemdah.org beitdin@eretzhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

לסיכום, אין סבירות ולכן גם תוקף לטענה הכללית שברור שכל מה שנציגי הישיבה ביקשו הם קיבלו. על כן אין לתת לטענתו של התובע מעמד של טענת ברי. דין טענת התובע בעניין כל כמות העולה על האמור במסמך החתום, כדין טוען טענת שמא, ואין על הנתבעת כל חובת שבועה (שו"ע חו"מ סי' עה,יז).

אלא שיש לדון לכאורה, ביחס ל-3 האפודים אשר לטענת התובעת הועברו לה באמצעות מר ג', לאחר שנלקחו מן הנתבעת. התובע טען באופן וודאי שמדובר על אפודים שנלקחו מהנתבעת שכן לטענתו כך הודה מר ג' בבית המשפט וטען עוד שהם הוחזרו לא תקינים, שכן לא היו בהם לוחות המגן. הנתבעת אינה יודעת את הפרטים, לבד מהטענה הכללית, שחדר הנשק מנוהל בצורה מסודרת. נציין, שבכתב ההגנה ששלח מר ג' (כאמור הוא לא הגיע לדיון), הוא כפר בטענה שהוא הודה אלא טען שכך אמר התובע דידן בבית המשפט ושבית המשפט קיבל את דבריו.

חשוב לציין, שהתובעת אינה דורשת את השבת אותם האפודים. לעניין שלושת האפודים האלה, הדרישה היא רק ביחס לציוד הנלווה – לוחות ומיגון קוולר.

על כן, השאלה היא האם יש לראות את הטענה ביחס לציוד הנלווה לשלושת האפודים כטענת ברי. אילו היה רגליים לדבר שכל אפוד הגיע עם לוחות מיגון, היה מקום לראות טענה זו כטענת ברי, שכן יש טענה מבוררת על האפודים וגם יש טענה מבוססת על השאלת לוחות מגן לכל האפודים.

אך למעשה, גם בעניין זה, קשה לקבל את טענת התובעת שברור שכל האפודים היו עם לוחות מגן, שכן דווקא במסמך היחיד המעיד על מסירת ציוד, מופיע במפורש שניתנו אפודים ללא לוחות מגן.

מוכח אם כן, שלפחות חלק מן האפודים הגיעו ללא לוחות מגן (זאת ועוד, התובעת טוענת עוד, שכל האפודים היו מצוידים גם בלוחות מיגון, וגם במיגון מסוג קוולר. זו טענה שבאופן ברור אינה הציוד הסטנדרטי בכל אפוד, מה שמבטא את חוסר הביסוס לטענות התובעת). על כן, שוב טענת התובעת מתבססת על הקביעה כללית שהם נתנו את כל האפודים מצוידים באופן מלא. טענה זו – אינה טענת ברי.

ט. האם יש חיוב לצאת ידי שמיים

כאמור, מעמד התובע כמי שתובע בטענת ספק. הנתבעת, אינה טוענת את טענותיה בבירור גמור. נפסק בשו"ע סימן עה סעיף יח:

> טענו שניהם ספק, כגון שטענו: הלויתיך ואינו יודע כמה, והשיבו: אמת שהלויתני ואיני יודע כמה, **אין הנתבע נשבע אפילו היסת, ומשלם לו מה שברור לו ויוצא בו אף ידי שמים.** ויש אומרים שכיון שזוכר שלוה, אינו יוצא ידי שמים עד שיתפשר עם המלוה במה שיוכל. ובין כך ובין כך יכול המלוה להחרים סתם על כל מי שיודע שהוא חייב לו ואינו פורעו.

Main Office: 2 Brurya St. P.O.B 8178 Jerusalem 91080 משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים
טל' 02-5371485 Tel פקס 02-5379626 Fax www.eretzhemdah.org beitdin@eretzhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

הנתבעים הפנו לדברי הש"ך שהכריע כדעה ראשונה, על פי הירושלמי, שאין מוטלת עליהם חובה לצאת ידי שמיים.

סוגיית החובה לצאת ידי שמיים בטוען שמא, נדונה באחרונים בחושן משפט ריש סימן ע"ו (סמ"ע ס"ק ה; ש"ך ס"ק טז; נתיבות המשפט ביאורים ס"ק י). מכלל דבריהם עולה, שיש חובה לצאת ידי שמיים, כאשר יש מימד של רשלנות או פשיעה בהתנהלותו של הנתבע. שאלת פשיעת הנתבע, נדונה גם על רקע התנהלות התובע.

כך לדוגמה, מסביר הסמ"ע באחד המצבים בהם נקבע שאין כלל חיוב לצאת ידי שמיים: "....ואין הלווה מדקדק כשרואה שהמלווה עצמו אינו מדקדק".

בנדון דידן, העובדה שמנהלי הנתבעת טוענים בשמא, אינה ביטוי לחוסר אחריות, שכן זה טבעם של דברים, שמפקדי כיתות הכוננות מתחלפים ומנהלי המוסדות אינם מצויים בפרטים. כמו כן, האדם שידע את העובדות, נמצא בעימות אישי אחר עם התובע, והוא לא הגיע לדיון. לצד זאת, ניכר שהנתבעת הקדישה משאבים לברור טענותיה בעניין מספר חברי כיתת הכוננות וכד'. לצערנו, גם התובע דידן, לא דקדק באותה תקופה די הצורך בהחתמה על הציוד שנתן, ולמעשה התנהלות זו היא הגורם הראשון לכל ההתדיינות בבית הדין.

מצד שני, נראה שמוטל על הישיבה, חובה לברר האם אכן בעבר היה חוסר אחריות בניהול הציוד המושאל, ואם תגלה הישיבה שהייתה רשלנות, חובה עליה לשלם לתובע את אשר היא יודעת, ולהתפשר עם הנתבע על הספקות.

למרות סמכות בית הדין לחייב תשלום כפשרה, בית הדין לא רואה בנדון דידן מקום לכפות תשלום כלשהו, 'לצאת ידי שמיים', לאור העובדה שהחיוב לצאת ידי שמיים כאן מסופק ביותר. (ולעניין חיוב מוסד ציבורי 'לפנים משורת הדין', ראו פד"ר ח"א עמוד 169 בדברי הרב אלישיב ז"ל, ולעומת זאת בשו"ת מנחת יצחק ח"ה סימן קכא, ובקובץ דרכי הוראה, לר' אשר ווייס חלק ו', עמוד צה)

י. סיכום

התובעת עוסקת במפעל חשוב ביותר.

בעניינו, לא מצאנו ראיות או תימוכין לעיקר טענותיה על היקף הציוד שהושאל לנתבעת. יש הוכחה שניתנו 4 רצועות יותר ממה שיש ברשות הישיבה. על פי התמחור, ערך כל רצועה (חדשה)

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 Main Office: 2 Brurya St. P.O.B 8178 Jerusalem 91080
טל' 02-5371485 פקס Tel 02-5379626 Fax www.eretzhemdah.org beitdin@eretzhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

Eretz Hemdah-Gazit
Rabbinical Courts
ארץ חמדה-גזית
רשת בתי דין לממונות

70 ₪. וכמו כן, הוכח שניתנו 4 כובעי זיהוי יותר ממה שברשות הישיבה. על פי התמחור, ערך כל כובע 32 ₪. על ציוד זה, כציוד משומש לאחר כ-8 שנים, יש לשלם פיצוי מועט.

ממסמך אחד מוכח, שהציוד ניתן בהשאלה ולא במתנה.

בית הדין אינו נותן לטענת התובעת מעמד של טענת ברי, על כל השלכותיה.

יא. החלטה

1. הנתבעת תשלום לתובעת סכום של 600 ₪ תוך 30 יום ממתן פסק הדין.
2. תשלום זה הוא עבור הציוד המועט שאינו ברשותה, ועבור השתתפות באגרת בית הדין. (אגרת בית הדין עמדה על 844 ₪).

פסק הדין ניתן ביום חמישי כז בשבט תשע"ג, 7 בפברואר 2013.

בזאת באנו על החתום

_____	_____	_____
הרב אהרן כץ	הרב שלמה אישון, אב"ד	הרב סיני לוי

Main Office: 2 Brurya St. P.O.B 8178 Jerusalem 91080 משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים
טל' 02-5371485 Tel פקס 02-5379626 Fax www.eretzhemdah.org beitdin@eretzhemdah.org ע"ר מס' 580120780
Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois